

Pedagogisch beleid buitenschoolse opvang (BSO)

Kindercentrum Moederskind
Balijelaan 54A, 3521 GV Utrecht
030-7600505
info@moederskind.com
www.moederskind.com

Inhoudsopgave

Inleiding

1: Visie

- 1.1 - Visie Moederskind
- 1.2 - Pedagogisch doel Moederskind
- 1.3 - Visie op de ontwikkeling van kinderen
- 1.4 - Visie op opvoeden van kinderen in een groep
- 1.5 - Visie op kinderen en vrije tijd
- 1.6 - Pedagogische visie Moederskind
- 1.7 - Pedagogische inspiratie

2: Pedagogisch handelen bij Moederskind

- 2.1 - Opvoedingsdoelen
- 2.2 - Intercultureel werken
- 2.3 - Themagericht werken en workshops
- 2.4 - Kijk! Kindvolgsysteem

3: Buitenschoolse opvang Moederskind

- 3.1 - Beschrijving van de buitenschoolse opvang
- 3.2 - Het team
- 3.3 - Basisgroepen en open deurenbeleid
- 3.4 - Speelgoedscan
- 3.5 - 3-uurs regeling
- 3.6 - Mentorschap
- 3.7 - Kinderen die zorg behoeven

4: Dagelijkse opvang

- 4.1 - De locatie
- 4.2 - Scholen en vervoer
  - 4.3 - Dagingvulling tijdens schoolweken
  - 4.4 - Dagingvulling tijdens vakanties en schoolvrije dagen
  - 4.5 - Voeding
  - 4.6 - Televisie- en computergebruik

5: Speciale momenten

- 5.1 - Kennismaken en wennen
- 5.2 - Extra dagen en ruildagen
- 5.3 - Uitstapjes
- 5.4 - Veiligheid, uitdaging en regels

6: Het individuele kind, ontwikkeling en buitenwereld

- 6.1 - Eigenheid, eigenwaarde en verantwoordelijkheid
- 6.2 - Zelfvertrouwen en zelfstandigheid
- 6.3 - Conflicten, straffen en belonen
- 6.4 - Lichamelijke beweging

7: Tot slot

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van de buitenschoolse opvang van Moederskind. Het pedagogisch beleidsplan beschrijft welke visie Moederskind heeft op de ontwikkeling van kinderen en hoe wij dit vertalen in het dagelijks handelen op de buitenschoolse opvang. Hierbij kijken wij naar onze rol als opvoeder, naar de mogelijkheden en grenzen van het opvoeden in een groep. Van daaruit stellen wij ons een, pedagogisch, doel en geven wij aan hoe dit doel vorm krijgt.

Het pedagogisch beleids- en werkplan is echter niet alleen belangrijk voor onze medewerkers die binnen onze organisatie werken. Wij willen ouders, nieuwe medewerkers, stagiaires en andere belangstellenden ook inzicht geven in wat we doen en waarom wij het op deze manier doen. Wij vinden het belangrijk dat de kwaliteit gewaarborgd moet worden. Om die reden wordt het pedagogisch beleids- en werkplan jaarlijks geëvalueerd en waar nodig aangepast. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met zowel onze medewerkers als de oudercommissie van Moederskind.

Wij hopen dat dit beleids- en werkplan u een beeld geeft van de wijze waarop wij op onze buitenschoolse opvang werken. Mocht u vragen hebben, beantwoorden wij die natuurlijk graag.

Namens,

Wilma Schaareman – Locatiemanager

Linda Kervers – Locatiemanager

Aysegul Arslan & Ozlem Osanmaz – Directie

Om de leesbaarheid van het pedagogisch beleids- en werkplan te vergroten, kan:

Waar `zijn' staat, ook `haar' worden gelezen en visa versa

Waar `ouders' staat, ook `verzorgers' worden gelezen

1. Visie

Ieder kind is uniek. De ontwikkeling van een kind is een samenspel van aanleg/karakter en van het opvoedingsklimaat (de omgeving). De ervaringen die een kind opdoet zijn onder andere bepalend voor zijn ontwikkeling. Opvoeders moeten inspelen op deze ontwikkeling.

1.1 - Visie Moederskind

Moederskind is een buitenschoolse opvang waarbij warme en respectvolle communicatie centraal staat. Kinderen krijgen de ruimte om zich te ontwikkelen tot sociale, zelfstandige mensen met voldoende zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel, die hun eigen talenten onderkennen en benutten.

1.2 - Pedagogisch doel Moederskind

Wij realiseren de visie van Moederskind door ieder kind de ruimte te geven om zichzelf te zijn en situaties te creëren die ervoor zorgen dat kinderen zich prettig, veilig en geborgen voelen. De pedagogisch medewerkers hebben een begeleidende en stimulerende rol in de ontwikkeling van het kind. Een positieve werkhouding van pedagogisch medewerkers is van essentieel belang. Elk kind heeft recht op een stimulerende ondersteuning van een deskundige pedagogisch medewerker. Het persoonlijk contact tussen de pedagogisch medewerker, ouders en kinderen staat centraal. Dit willen wij bereiken door vertrouwen, veiligheid en geborgenheid te bieden.

1.3 - Visie op de ontwikkeling van kinderen

Hechting is de basis voor een gezonde ontwikkeling van kinderen. Ieder kind heeft een aangeboren aanleg om zich aan zijn opvoeder(s) te hechten. Van nature zoekt het kind de nabijheid van een beschermende volwassene. In de eerste weken van zijn leven ontstaat er een sterke band tussen de ouder/directe opvoeder en het kind. Voor een kind is het een veilig gevoel als de ouder aanwezig is. In een latere fase leert het kind dat ouders ook wel eens weg zijn, maar dat ze vanzelf weer terug komen. Een kind kan zich aan meerdere personen tegelijk hechten, vooral als het regelmatig met deze personen om gaat. Het ervaren van een liefdevolle, zorgzame band zorgt voor een vorming van een veilige basis voor het kind. Vanuit deze basis kan het kind de omgeving gaan verkennen. Het kind zoekt hierbij steeds naar evenwicht tussen de nabijheid van zijn opvoeders en zijn aangeboren neiging om de omgeving te leren kennen. Ieder kind heeft de drang in zich om zich te ontwikkelen. Elk kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. De aanleg en het temperament van een kind, de omgeving, de mate waarin het zich veilig kan hechten en de cultuur waarin een kind opgroeit zijn van invloed op die ontwikkeling.

1.4 - Visie op opvoeden van kinderen in een groep

Ieder kind heeft de drang in zich om zich te ontwikkelen. Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. De pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen individueel en als groep. Hierbij houden ze rekening met de ontwikkeling van de kinderen. Het bijzondere aan opvoeden binnen de kinderopvang is dat het in een groep met andere kinderen gebeurt. Kinderen leren van elkaar, met elkaar en ze beïnvloeden elkaar. De ontmoeting met andere kinderen in de groep vinden wij bijzonder waardevol, omdat kinderen al op jonge leeftijd leren om relaties aan te gaan en sociale vaardigheden te oefenen. Kinderen ervaren plezier van samen spelen, ze leren rekening te houden met elkaar en durven voor zichzelf op te komen. Kinderen zien veel van elkaar en worden door elkaar uitgedaagd en gestimuleerd.

1.5 - Visie op kinderen en vrije tijd

Kinderen van vier tot twaalf jaar maken een enorme ontwikkeling door. Hun wereld wordt groter, ze doen veel nieuwe indrukken op en de interesses van het kind veranderen. De kinderen worden zelfstandiger en het contact met andere kinderen wordt steeds belangrijker. Bij het vormgeven van de buitenschoolse opvang gaan wij van de volgende punten uit:

- Ieder kind heeft de drang om zich te ontwikkelen. Een veilige en vertrouwde omgeving is hierbij de basis om nieuwe uitdagingen aan te gaan.
- Ieder kind is uniek en heeft een eigen ontwikkeling.
- In de ontwikkeling van kinderen zijn verschillende ontwikkelingsgebieden en ontwikkelingsfasen te onderscheiden. Deze dienen als leidraad voor de begeleiding.
- Kinderen leren door hun ervaringen: door dingen te doen en mee te maken.
- Kinderen hebben de mogelijkheid in zich om de omgeving waarin ze verkeren zelf in te vullen door hun vermogen om creatief te denken en te handelen.
- Kinderen volgen hun eigen weg naar volwassenheid. Opvoeding door volwassenen is hierbij onmisbaar.

Wij gaan er van uit dat de tijd die kinderen bij ons op de buitenschoolse opvang doorbrengen gezien wordt als vrije tijd. Wij vinden het daarom ook belangrijk dat kinderen zelf invulling kunnen geven aan deze vrije tijd. Wij werken kind volgend. Als blijkt dat een kind huiswerk heeft en het gewenst is om hier aandacht aan te besteden, is dit ook mogelijk. Hierbij gaan wij uit van de volgende punten:

- Bezig zijn is belangrijker dan presteren. Kinderen spelen omdat het een fijne bezigheid is. Door te spelen doen zij ervaringen op en leren ze allerlei nieuwe dingen.
- Het samen bezig zijn is belangrijker dan de uitkomst van de gezamenlijke activiteit. In de contacten met anderen leren kinderen spelenderwijs een aantal belangrijke dingen die van invloed zijn op de ontwikkeling van hun persoonlijkheid.
- In hun vrije tijd bepalen kinderen, in principe, zelf wat zij doen en met wie. Dit sluit niet uit dat kinderen ook behoefte hebben aan georganiseerde activiteiten, mede daarom bieden wij vanuit Moederskind ook georganiseerde activiteiten aan.

Een goede buitenschoolse opvang biedt, volgens ons, een prettige sfeer waarin ieder kind:

- Zich veilig voelt;
- Zichzelf kan zijn;
- Zijn eigen keuzes kan maken;
- Zich serieus genomen voelt;
- Zich optimaal kan ontwikkelen;
- Met plezier naar de buitenschoolse opvang komt.

1.6 - Pedagogische visie Moederskind

Onze pedagogische visie is uitgewerkt in 4 verschillende benaderingen.

Een positieve benadering

Een positief zelfbeeld is de basis van de hele ontwikkeling. Mede daarom vinden wij het belangrijk om te signaleren en op te merken: 'wat vraagt een kind van mij als opvoeder' en 'hoe kan ik hier op een positieve manier mee om gaan'. Wij bieden kinderen veiligheid, vertrouwen en ruimte. Hierdoor krijgen kinderen de mogelijkheid én worden ze gestimuleerd uit te groeien naar zelfstandige kinderen, en kinderen met verantwoordelijkheid. Voor hen, en voor de wereld om hun heen. Daarnaast leren ze hiermee respect te hebben voor elkaar, voor de omgeving en voor zichzelf.

Voorbeeld uit de praktijk

Noelle is bijna 12 jaar. Ze gaat volgend jaar naar de middelbare school. Als wij buiten spelen in speeltuin de Boog, trekt Noelle samen met de andere oudste kinderen hun eigen plan. Zij spelen vaak achter in de speeltuin, dit is buiten het zicht van de pedagogisch medewerkers. Ze maken daar met elkaar vlogs en laten deze vol trots zien aan de pedagogisch medewerker Nicolien. Wij stimuleren de groei naar zelfstandigheid van kinderen op de buitenschoolse opvang.

Een respectvolle benadering

Wij benaderen kinderen respectvol vanuit de belevingswereld van het kind. We hebben oog voor de eigenheid en de individualiteit van het kind. Naast individueel contact begeleiden wij het kind in de omgang met volwassenen en andere kinderen. Wij hebben oog voor details, respect voor elkaar, voor de dingen om ons heen én voor de natuur.

Voorbeeld uit de praktijk

Nathan heeft een rijke fantasiewereld. Hij neemt pedagogisch medewerker Nicolien helemaal mee in zijn verhaal. Nicolien stelt vragen terug aan Nathan. Dit zijn open vragen waardoor er voor hem nog meer ruimte komt om zijn fantasie te kunnen delen.

Een individuele benadering

Wij luisteren naar elkaar, wij nemen elkaar serieus en gaan in op vragen die worden gesteld. Wij geven kinderen de mogelijkheid om vaardigheden te ontwikkelen en om ervaringen op te doen die aansluiten bij hun eigen belangstelling en ontwikkelingsniveau.

Voorbeeld uit de praktijk

Op de buitenschoolse opvang zijn veel verschillende materialen beschikbaar om mee te knutselen. Louis toont zijn interesse in handvaardigheid. Hij krijgt hier veel energie van. Hij vindt het leuk om met verschillend materiaal aan de slag te gaan.

Een ruimtelijke benadering

Wij gaan er van uit dat iedereen zich door de ruimte om zich heen kan ontwikkelen. Om die reden bieden wij uitdagende, en spel activerende ruimten aan waar diverse activiteiten gedaan kunnen worden. Op die manier geven wij kinderen de mogelijkheid om zich zo breed mogelijk te ontwikkelen. Wij zorgen voor ruimte, voor creatieve experimenten en voor het opdoen van nieuwe ervaringen. Nieuwe ervaringen die aansluiten bij de ontwikkeling van kinderen.

Voorbeeld uit de praktijk

Op de buitenschoolse opvang staat een proefjesbox. De kinderen kunnen hiermee experimenteren. Er zitten talrijke ideeën in de box. Naast uitgewerkte ideeën, kunnen kinderen ook hun eigen creativiteit en inbreng kwijt in deze box.

Op de buitenschoolse opvang vinden wij het belangrijk dat kinderen kunnen doen wat ze willen. Het is hun eigen vrije tijd. Er zijn verschillende hoeken gemaakt waar kinderen in kunnen spelen, maar er is ook een zithoek waar kinderen even kunnen relaxen en boekjes kunnen lezen.

Deze vier pijlers vragen om een actieve en betrokken houding van de pedagogisch medewerkers naar de kinderen. Het kind moet de onvoorwaardelijke steun en het vertrouwen krijgen van de pedagogisch medewerker die voor het kind zorgt. Dat betekent:

- Dat wij ieder kind onvoorwaardelijk accepteren zoals het is;
- Dat wij ieder kind serieus nemen;
- Dat er altijd nabijheid is van een volwassene bij een kind;
- Dat een kind nooit geïsoleerd mag worden.

Dit zijn de vuistregels van Moederskind. Deze vuistregels zijn randvoorwaardelijk voor de uitvoering van de pedagogische visie op onze buitenschoolse opvang.

1.7 - Pedagogische inspiratie

Binnen Moederskind maken wij gebruik van een aantal onderdelen uit de pedagogische visie van Thomas Gordon (1918 – 2002).

Thomas Gordon was een Amerikaans klinisch psycholoog die vooral bekend is geworden door de Gordon-methode. Bij de Gordon-methode worden er verschillende communicatietechnieken gebruikt om gelijkwaardige, plezierige relaties in stand te houden en onbegrip te voorkomen. Het gaat hierbij om communicatietechnieken zoals actief luisteren, de ik-boodschap, overschakelen en de overlegmethode. De Gordon-methode gaat uit van gelijkwaardigheid in relaties, zodat iedereen zichzelf kan zijn en zijn verantwoordelijkheid neemt. In opvoedingsrelaties betekent dit dat de opvoeder het kind in zijn waarde laat en respectvol benadert. Het systeem benadrukt de effectieve communicatie en oplossingsgerichte conflicthantering. Het win-win principe staat hierbij centraal. De Gordon-methode houdt in dat kinderen gerespecteerd en gehoord worden. De pedagogisch medewerkers gebruiken deze communicatietechniek tijdens hun contact met de kinderen. De regie blijft altijd bij de pedagogisch medewerkers, zonder dat deze een autoritaire houding heeft ten opzichte van de kinderen. Bij Moederskind maken wij, zoals gezegd, gebruik van een aantal onderdelen uit het gedragsraam van de Gordon-methode. Deze zijn hieronder omschreven.

Gedrag en oordeel

Volgens de Gordon-methode is het verschil maken tussen gedrag en oordeel een belangrijke vaardigheid. Gedrag is wat je feitelijk hoort en ziet en een oordeel is datgene wat je denkt bij het horen en zien van bepaald gedrag.

Gedrag	Oordeel
Tijn kiept de bak blokken om	Wat is Tijn weer vervelend
Gijs speelt met de hijskraan	Gijs is altijd zo lief aan het spelen
Fien en Marie slaan elkaar	Fien en Marie zitten de hele tijd te klieren

Als pedagogisch medewerker is het belangrijk om goed onderscheid te maken tussen het werkelijke gedrag van een kind en je eigen beleving. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een pedagogisch medewerker het gedrag van Tijn (in bovenstaand voorbeeld) als onacceptabel ervaart, omdat het voor extra werk zorgt. Je kunt ook op een andere manier naar het gedrag van Tijn kijken. Misschien wilt hij juist wel een nieuwe vaardigheid aanleren.

Als een kind iets doet wat in de ogen van een pedagogisch medewerker als onacceptabel wordt geacht, dan stelt zij het gedrag van het kind ter discussie en niet het kind zelf. De pedagogisch medewerker zal vanuit een houding van actief luisteren proberen het kind beter te begrijpen.

Actief luisteren

Actief luisteren is een vaardigheid waarbij je een kind dat een probleem heeft, aanmoedigt om meer over het probleem te vertellen zonder dat je het probleem overneemt. Actief luisteren doe je door

op een empathische manier de beleving en gevoelens van het kind weer te geven. Vervolgens stem je met het kind af of deze weergave klopt. Jonge kinderen kunnen soms nog niet zo goed vertellen wat hun nou precies dwars zit. Het geeft hen veel steun als een pedagogisch medewerker oprecht aandacht geeft aan het kind en zich inzet om hun gedrag te vertalen in wat ze eigenlijk willen zeggen.

De ik-boodschap

Het praten in de ik-boodschap is een kernbegrip in de Gordon-methode. Bij de ik-boodschap praat je vanuit jezelf met als doel om je gevoel of mening met anderen te delen. Bijvoorbeeld: 'ik vind het leuk om buiten te spelen!' Het tegenovergestelde van de ik-boodschap is de jij-boodschap. Hierin zit vaak een oordeel, verwijt of beschuldiging. Bijvoorbeeld: 'kun je nou eens je mond houden?' Onze voorkeur gaat uit naar het communiceren met kinderen in de ik-boodschap, omdat we dit een positievere manier van communiceren vinden.

Overschakelen

Overschakelen is een situatie waarbij de pedagogisch medewerker in een conflict met het kind het ene moment actief luistert en het andere moment de ik-boodschap gebruikt. Het kan gebeuren dat een pedagogisch medewerker de boodschap voor een kind niet goed kan overbrengen met de ik-boodschap. Het is dan raadzaam om met het kind mee te bewegen en over te schakelen op actief luisteren. Dit is een proces wat heel nuttig kan zijn bij conflicten met kinderen.

Een pedagogisch medewerker kan op verschillende manieren met een kind mee bewegen;

- Ruilen: een kind wil een muts niet op zetten → je ruilt dit voor een sjaal of capuchon
- Beperkte keuzes geven: kiezen uit broodbeleg → wil je jam of smeerkaas?
- Omgeving aanpassen: kind huilt vanwege drukte op de groep → even naar buiten met de drukke kinderen, zodat de groep wat rustiger wordt

Grenzen stellen

Soms vertonen kinderen gedrag wat je als pedagogisch medewerker niet kan accepteren. Denk hierbij aan vechten, bijten, schreeuwen of iets naar iemand gooien. De pedagogisch medewerker kan dit gedrag met de confronterende ik-boodschap bespreken. Deze boodschap bestaat uit 3 delen.

Gedrag: een kind laat een viltstift zonder dop op tafel liggen.

Gevolg: de stiften drogen uit en de andere kinderen kunnen niet meer kleuren.

Gevoel: ergernis, boosheid.

De confronterende ik-boodschap wordt dan:

'Als je de viltstiften zonder dop laat liggen, vind ik dat erg vervelend. Ze drogen dan uit en dan kan niemand er meer mee kleuren.'

Baby's, tot ongeveer 18 maanden, zijn zich nog niet volledig bewust van hun eigen handelen. Ze zijn bijvoorbeeld bij het bijten, knijpen en slaan van een ander nog niet bewust van het feit dat dit pijn doet. Ondanks dat moet je het gedrag van de baby steeds opnieuw begrenzen. Omdat een confronterende ik-boodschap bij hen niet werkt, gebruikt de pedagogisch medewerker een combinatie van woorden en daden.

Vanaf de dreumesleeftijd beginnen kinderen langzaam te begrijpen dat hun gedrag effect heeft op anderen. Ze kunnen zich op deze leeftijd alleen nog niet in de ander verplaatsen. Het is daarom de taak van de pedagogisch medewerker om steeds uit te leggen wat wel en vooral niet kan. Gemiddeld

gezien kunnen kinderen vanaf ongeveer 3 jaar oud zich steeds beter verplaatsen in de gevoelens van een ander persoon. Vanaf die leeftijd is het wél mogelijk om de confronterende ik-boodschap te gebruiken. Bij dreumesen geef je deze boodschap over het algemeen in korte zinnen.

Complimentjes geven

Bij gewenst gedrag van kinderen gebruiken mensen vaak complimentjes als: 'wat een mooi schilderij heb je gemaakt', 'dat heb je knap gedaan'. Deze complimenten zeggen iets over het kind en niet over het positieve gevoel wat de boodschapper krijgt als het kind een mooi schilderij heeft gemaakt. Een alternatieve manier om een compliment te maken via de Gordon-methode, is de positieve ik-boodschap. Bij de positieve ik-boodschap vertel je duidelijk welke prettige gevoelens het concrete gedrag van het kind bij je oproept. Bij het vertellen van de boodschap geef je geen oordeel over het kind.

'De kleuren die jij hebt gebruikt vind ik prachtig'

'Je hebt zelf je broek al uit gedaan. Ik vind dat heel erg knap van je'

2. Pedagogisch handelen bij Moederskind

De mens kan niet zonder opvoeding. Opvoeden is het begeleiden van kinderen op weg naar hun volwassenheid. Bij de opvoeding speelt de voorbeeldfunctie van de opvoeder een grote rol. In een opvoedingssituatie is een relatie met wederzijds vertrouwen tussen de opvoeder en het kind onmiskenbaar en van groot belang.

2.1 – Opvoedingsdoelen

Onze pedagogische werkwijze is gebaseerd op de 4 opvoedingsdoelen uit de Wet Kinderopvang:

- Het bieden van emotionele veiligheid;
- Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties
- Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties
- Gelegenheid bieden tot het eigen maken van waarden en normen

2.1.1: Het bieden van emotionele veiligheid

Een gevoel van emotionele veiligheid bij kinderen wil zeggen dat het kind zich veilig en geborgen voelt. Als een kind zich emotioneel veilig voelt, zal het zich op een 'normale' manier ontwikkelen. De emotionele band tussen ouders, familie en kinderen is hecht en langdurig. Deze ontstaat door frequent (intiem) contact. De band tussen pedagogisch medewerkers en het kind moet eerst worden opgebouwd. Bij de start van de opvang (wenperiode) heeft de pedagogisch medewerker het doel om een warme en persoonlijke relatie met het kind op te bouwen, en te onderhouden.

De buitenschoolse opvang van kindercentrum Moederskind creëert een gevoel van emotionele veiligheid voor het kind door:

- Affectie te tonen in de vorm van een knuffel, troosten, op schoot nemen of door een aai over de bol te geven;
- Het kind het gevoel te geven dat het er mag zijn;
- Het kind op een respectvolle manier te benaderen;
- Het aanbieden van een wenperiode;
- Een vaste dagindeling;
- Een vaste basisgroep;
- Vaste pedagogisch medewerkers op de groep;
- Kinderen duidelijk grenzen te geven: wat mag wel en wat mag niet.

2.1.2: Ieder kind uniek – persoonlijke ontwikkeling

Persoonlijke competenties zijn persoonskenmerken die kinderen in staat stellen om allerlei problemen adequaat aan te pakken. Daarnaast zorgen deze kenmerken er voor dat kinderen zich goed aan kunnen passen aan veranderende omstandigheden.

Voorbeelden van persoonlijke competenties zijn: veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Kinderen hebben een aangeboren drang om de wereld om zich heen te ontdekken en om zelfstandig te zijn.

Bij Moederskind besteden wij aandacht aan het stimuleren van persoonlijke ontwikkelingstaken. Persoonlijke ontwikkelingstaken, zoals:

- Communicatieve ontwikkeling;
- Motorisch-zintuiglijke ontwikkeling;

- Cognitieve ontwikkeling;
- Creatieve en beeldende ontwikkeling;
- Zelfstandigheid en zelfbeeld.

Bij **communicatieve ontwikkeling** besteden wij veel aandacht aan de ontwikkeling van taal bij kinderen. In het begin verloopt de communicatie met kinderen via lichaamstaal: oogcontact, glimlachen en aanraken. Naarmate kinderen ouder worden, streven wij ernaar dat ook de ontwikkeling van verbale communicatie sterker wordt. Bij een schoolkind is de uitspraak vaak al redelijk goed. Een kind gebruikt langere zinnen en het woordbegrip is ruim. Kinderen ontwikkelen zich verder in abstracte begrippen, articulatie en grammaticale regels. Wij besteden veel aandacht aan de ontwikkeling van taal bij de kinderen. De pedagogisch medewerker praat, leest en vertelt veel. Zij brengt geduld en respect op voor de behoeften van kinderen. Met name tijdens 'een-op-een'- en tafelmomenten is hier aandacht voor. Dit doen wij door deze momenten te benutten om contacten met kinderen te leggen. Kinderen imiteren graag het gedrag van hun opvoeder(s). Dit is met taal niet anders.

De pedagogisch medewerker stimuleert de ontwikkeling van taal en communicatie door:

- 1-op-1 momenten te benutten, bijvoorbeeld tijdens het verschonen;
- Voorwerpen, handelingen en gedrag te benoemen;
- Het voorlezen van kinderboeken en de kinderen bij de verhalen betrekken door ze vragen te stellen;
- Met de kinderen gesprekken te voeren, bijvoorbeeld aan tafel of individueel;
- Goed te luisteren naar de kinderen;
- Liedjes te zingen zodat de kinderen zich geheel kunnen uitleven met zang, dans en het oefenen van taal.

Bij de **motorisch-zintuiglijke ontwikkeling** hebben wij het bij schoolkinderen veelal over de grove en fijne motoriek en het ontwikkelen van de zintuigen. Onder grove motoriek verstaan wij de samenhang en bewegingen van armen, benen en romp: zoals trappelen, steunen, zitten, rollen, gooien, lopen, buigen en springen. Onder fijne motoriek verstaan wij de fijne oog-hand coördinerende bewegingen zoals vasthouden, aankleden, eten met bestek, puzzelen en bouwen met lego. Een goede motoriek is een belangrijke voorwaarde om samen te kunnen spelen. Het is belangrijk om kinderen in hun motorische ontwikkeling te ondersteunen door middel van spel, bewegingsactiviteiten en bewegingsruimte. Onder de zintuiglijke ontwikkeling verstaan wij ruiken, proeven, zien, horen en voelen.

De pedagogisch medewerker stimuleert de motorisch-zintuiglijke ontwikkeling door:

- Te knutselen met verschillende materialen;
- Dans- en bewegingsspelletjes te doen;
- Te tekenen en te puzzelen;
- Herhaaldelijk gebruik te maken van voorwerpen die de zintuigen prikkelen;
- Constructiemateriaal aan te bieden zoals Kapla en Lego.

Bij de **cognitieve ontwikkeling** van kinderen staat het denken, voelen en ontdekken centraal. Kinderen willen vooral weten hoe hun wereld en alles daaromheen in elkaar zit.

De pedagogisch medewerker stimuleert de cognitieve ontwikkeling van kinderen door:

- Spelletjes met de kinderen te spelen. Hierdoor krijgen ze te maken met samenwerken, winnen, verliezen en regels;
- Het inzichtelijk maken en benoemen van emoties en bedoelingen bij het samenspelen;
- De kinderen verbanden uit te leggen tussen oorzaak en gevolg;
- De kinderen zelf op onderzoek te laten gaan tijdens hun spelactiviteiten en daarmee hun eigen ervaringen op te laten doen;
- Meerdere zintuigen te gebruiken bij het ontdekken van de wereld om hun heen.

Het stimuleren van de **creatieve en beeldende ontwikkeling** wordt vooral gerealiseerd door kinderen kennis te laten maken met diverse materialen, zang en dans. Zo werken wij bijvoorbeeld met klei, verf, deeg, zand en water. Deze manier van experimenteren is belangrijk omdat een kind wordt aangemoedigd om nieuwe ervaringen op te doen, te exploreren en dingen op een wijze te doen die voor hem bevredigend is.

De pedagogisch medewerker stimuleert de creatieve en beeldende ontwikkeling door:

- Fantasiespel te spelen en stimuleren;
- Te dansen;
- Te zingen en muziek te luisteren;
- Te tekenen, verven en knutselen;
- Te bouwen en constructies met o.a. Kapla en Lego te maken.

Door kinderen positief te benaderen en te wijzen op wat ze kunnen, krijgen ze meer **zelfvertrouwen** en worden ze steeds **zelfstandiger**. Kinderen krijgen bij kindercentrum Moederskind de mogelijkheid om zichzelf te zijn en een eigen 'ik' te ontwikkelen. Naarmate kinderen ouder worden, vertrouwen zij steeds meer op hun eigen kennis en vaardigheden om handelingen uit te voeren en kleine problemen op te lossen.

De pedagogisch medewerker stimuleert de zelfstandigheid en het zelfvertrouwen door:

- Kinderen zelf te laten kiezen waar ze mee willen spelen;
- Bij te dragen aan positief zelfbeeld van het kind door het geven van complimenten;
- Kinderen bewust te laten worden van hun identiteit, sekse, leeftijd en persoonlijke kenmerken;
- Kinderen de mogelijkheid te bieden zich te uiten;
- Zoveel mogelijk zelf de problemen op te laten lossen;
- Kinderen laten helpen bij kleine huishoudelijke taken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het fruit klaarzetten of het schoonmaken van de tafel.

2.1.3: Ik, Jij, Wij – Sociale ontwikkeling

Sociale competenties zijn vaardigheden en kennis die het kind nodig heeft in de omgang met anderen. Hierbij moet rekening gehouden worden met zowel de eigen belangen van het kind, als die van een ander. Kenmerkend voor de sociale ontwikkeling is dat het kind zich in toenemende mate zelfstandig kan bewegen in de omgeving en de samenleving.

Wij besteden hierbij aandacht aan de volgende, sociale, ontwikkelingstaken:

- Rekening houden met anderen;
- Hulp vragen en ontvangen;
- Samen spelen;

• Gevoel van erbij horen;   • Bijdragen aan het geheel en helpen.

Door **rekening te houden met anderen** gedraagt het kind zich zo dat anderen niet te veel gehinderd of gekwetst worden door wat het kind doet of zegt. De pedagogisch medewerker stimuleert dit gedrag door zelf het goede voorbeeld te geven, gevoelens van het individuele kind te zien, kinderen te leren om op hun beurt te wachten en kinderen de sociale basisregels (wat mag wel en wat mag niet) uit te leggen.

Het **vragen en ontvangen van hulp** zijn belangrijke vaardigheden als het op samenwerken aan komt. Omdat het vragen en ontvangen van hulp niet vanzelfsprekend is, stimuleert de pedagogisch medewerker dit. Dit doet zij door actief naar het kind te luisteren, elkaar te helpen tijdens het gezamenlijke spel zoals een puzzel en door positieve eigenschappen van het kind te benoemen.

In de verschillende ontwikkelingsfasen gaan kinderen op een andere manier **samen spelen**. Tevens is het zo dat kinderen in elke ontwikkelingsfase het gedrag van een ander imiteren. In het begin spelen kinderen oppervlakkig samen door elkaar aan te raken, voorwerpen te delen of samen te lachen. Als kinderen ouder worden zijn ze steeds meer in staat om bewuster met andere kinderen samen te spelen, bijvoorbeeld via fantasie- en rollenspel. Voor pedagogisch medewerkers is het belangrijk om het samen spelen zo veel mogelijk te stimuleren. Bij Moederskind doen wij dit door voorwerpen en materialen te gebruiken die uitnodigen om samen te spelen, het spelen van kring- en gezelschapsspellen, mee te spelen met het spel van het kind en door kinderen te begeleiden tijdens conflictsituaties.

Kinderen hebben, net als iedereen, sterk het gevoel ergens bij te willen horen. Het streven naar een eigen plaats in een groep is een sociaal doel. Bij Moederskind vinden wij het belangrijk dat **iedereen erbij hoort**. De taak voor pedagogisch medewerkers is om kinderen het gevoel te geven dat ze ertoe doen, en dat ze erbij horen. Dit doen wij door een sfeer te creëren waarin alle kinderen zich thuis voelen, kinderen op een respectvolle manier te benaderen, met het kind te communiceren op ooghoogte, ouders op een vriendelijke manier te benaderen en door uitstapjes te maken met de kinderen naar leuke activiteiten in onze omgeving.

Door het kind te laten **helpen** voelt het zich nuttig en betrokken. Het is ontzettend belangrijk om dit gedrag te stimuleren. Bij Moederskind doen de pedagogisch medewerkers dit door kinderen te betrekken bij het tafeldekken, boodschappen doen, voorbereiden van feestjes en zelf het speelgoed op te laten ruimen na het spelen. Ook is het voor oudere kinderen belangrijk om jongere kinderen te laten helpen.

2.1.4: Jong geleerd is oud gedaan – normen en waarden

Het overbrengen van normen en waarden speelt een grote rol bij het opvoeden van kinderen. Netjes gedag zeggen bij het binnenkomen en weggaan en mensen bij hun naam noemen zijn duidelijke omgangsvormen. Ook op de beurt wachten, niet vloeken en iets vriendelijk vragen zijn voorbeelden van belangrijke normen en waarden. Kinderen leren deze normen en waarden vaak in de gezinssituatie, op de basisschool, op de buitenschoolse opvang en in de rest van de samenleving. Ook de aanwezigheid van een volwassene, die vaak als voorbeeld wordt gezien door kinderen, speelt een belangrijke rol in het aanleren van normen en waarden. De thuissituatie zal niet altijd overeenkomen met het opvoedingsklimaat van de buitenschoolse opvang. Wij staan daarom op een positieve manier stil bij al deze mogelijke verschillen.

Bij Moederskind hechten wij veel waarde aan vieringen. Vieringen zorgen voor een versterking van de groepsband. Naast vieringen vinden wij dat rituelen ook belangrijk zijn voor kinderen. Het biedt structuur en zorgt voor rust en duidelijkheid. Structuur, rust en duidelijkheid zorgen voor een veilig gevoel op de groep. Dit vormt een goede basis voor de ontwikkeling van kinderen. Rituelen doen zich vaak voor op terugkerende momenten van de dag, zoals aan tafel gaan, naar buiten gaan en gaan slapen.

Het eigen maken van normen en waarden vinden wij ontzettend belangrijk. Op de volgende manieren bieden dit aan:

- Zelf het goede voorbeeld geven;
- Kinderen accepteren zoals ze zijn;
- Elkaar begroeten;
- Elkaar geen pijn doen;
- Elkaar bij de naam aanspreken;
- Geen speelgoed afpakken;
- Geen vieze of lelijke woorden gebruiken;
- Geen kinderen pesten;
- Kinderen leren om zelf hun speelgoed op te ruimen;
- Verjaardagen van kinderen vieren met een feestmuts en een cadeau;
- Het vieren van algemene feestdagen zoals Pasen, Koningsdag, Suikerfeest, Sinterklaas, Kerst en het Offerfeest.

2.2 - Intercultureel werken

Intercultureel werken is een manier van denken en handelen die als een rode draad door alles heen loopt en niet als activiteit wordt beschreven. Voor het kinderdagverblijf is intercultureel werken van belang, omdat de kinderen om leren gaan met elkaars culturele en etnische achtergrond. Dit geldt ook voor de omgang tussen het kind en de pedagogisch medewerker. Ons doel is om er voor te zorgen dat iedereen, ongeacht culturele of etnische achtergrond, zich welkom voelt bij ons kinderdagverblijf. Hierbij speelt herkenning in de inrichting, spelmateriaal, eetgewoontes en het vieren van culturele feesten een belangrijke rol. Voor ons is het ene mens niet meer of minder dan de ander. Dit dragen wij aan de kinderen over door het vervullen van een voorbeeldfunctie. Hierbij is het van essentieel belang dat iedereen zich kan ontwikkelen op basis van gelijkwaardigheid in een samenleving die continu verandert. Het ontwikkelen van de identiteit zodat iemand adequaat kan functioneren in de samenleving is heel belangrijk.

2.3 - Themagericht werken en workshops

Door onze buitenschoolse opvang worden er met regelmaat thema's georganiseerd. Het aanbieden van thema's vergroot de aantrekkelijkheid van de buitenschoolse opvang. Daarnaast is het voor oudere kinderen enorm belangrijk om activiteiten aangeboden te krijgen, waarbij zij bepaalde vaardigheden kunnen aanleren. Oudere kinderen willen dingen doen die zo veel mogelijk lijken op die datgene wat volwassenen doen. Bij de buitenschoolse opvang kunnen kinderen hierdoor tevens een hobby ontwikkelen.

Kinderen worden, indien er nieuwe thema's worden bedacht, hier zo veel mogelijk bij betrokken. Omdat kinderen niet altijd hun eigen ideeën zelf kunnen verwoorden, letten pedagogisch medewerkers op signalen die kinderen geven. De nadruk bij buitenschoolse opvang ligt echter op een eigen invulling van de vrije tijd.

Onze buitenschoolse opvang is geen school. Indien een kind zijn tijd op een schoolse wijze wil invullen (lezen, schrijven, huiswerk maken) is het kind vrij om dit te doen. Het accent ligt echter op het bieden van ontspanning. Soms is het ook lekker om even in een kussen weg te zakken, niks te doen of even te chillen.

Tijdens de schoolvakanties worden er uitgebreidere activiteiten gedaan, zoals pasta maken, breien, viltten, schaatsen, schilderen, theater, bioscoop, sporten en techniek. Deze activiteiten worden georganiseerd en gegeven door de eigen pedagogisch medewerkers of door externe trainers. Kinderen kunnen zelf ook om een workshop of activiteiten vragen. Wij vinden het belangrijk om in te spelen op wat er bij hen leeft.

2.4 - Kijk! Kindvolgsysteem

Goede kinderopvang is opvang waar kinderen zich thuis voelen, waar hun ontwikkeling gestimuleerd wordt en waar ze genieten van activiteiten. Het is opvang die ouders informeert en bij het geheel betreft. De pedagogisch medewerkers observeren dagelijks de kinderen tijdens verschillende momenten/activiteiten en bespreken dit tijdens het ophalen met de ouder.

Om een nog beter beeld te krijgen van de ontwikkeling, hoe het kind zich gedraagt en voelt bij Moederskind, voeren de pedagogisch medewerkers een keer per jaar een observatie uit aan de hand van het Kindvolgsysteem Kijk!. Ouders kunnen een gesprek aanvragen om deze observatie te bespreken.

Bij Moederskind maken we gebruik van Kijk! Kindvolgsysteem voor de buitenschoolse opvang. Dit wordt, zoals hierboven beschreven, gebruikt om een duidelijk beeld te schetsen van de ontwikkeling van het kind en hoe het zich voelt bij Moederskind. Daarnaast wordt dit systeem gebruikt als hulpmiddel voor het vroegtijdig signaleren en inspelen op het verloop van de ontwikkeling. Dit in verband met eventuele ontwikkelingsachterstand, voorsprong of eventuele andere problemen.

Kijk! is een instrument waarmee we de ontwikkeling van jonge kinderen (4 tot 23 jaar) in kaart kunnen brengen. Het Kindvolgsysteem is een online systeem waar de pedagogisch medewerker beschrijft hoe het met het kind gaat. Er worden verschillende ontwikkelingsgebieden geobserveerd en beschreven: motoriek, taal, sociale en verstandelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. De pedagogisch medewerker krijgt hierdoor een goed beeld van de ontwikkeling en de gevoelens van het kind. Het Kijk! Kindvolgsysteem zorgt voor handvatten tijdens de observatie van een kind.

3. Buitenschoolse opvang Moederskind

Gewoon ontspannen plezier hebben. Je voordoen als een ander, torens bouwen, met auto's racen of je pop verzorgen. Spelen neemt een belangrijke rol in bij de persoonlijkheidsontwikkeling van een kind. Het heeft invloed op de ontwikkeling op het intellectuele vlak, het sociale vlak, het motorische vlak én het emotionele vlak. Het kind leert door na te denken over dingen, het leert vooruitdenken en plannen. Daarnaast leert het kind zijn omgeving te kennen, problemen op te lossen en te begrijpen hoe alles werkt. Door je voor te doen als iemand anders kan je ervaren hoe iemand anders zich voelt in een bepaalde situatie. Het kind leert omgaan met emoties en ook controle te krijgen over deze emoties. Spel is de taal van het kind.

3.1 - Beschrijving van de buitenschoolse opvang

In het pand zijn twee groepsruimtes gecreëerd voor de buitenschoolse opvang. In deze ruimtes kunnen (gezamenlijk) maximaal 20 kinderen opgevangen worden, in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar.

Groep	Leeftijd	Max. aantal kinderen	Aantal PM'ers*	Soort groep
Wolfjes	4-12 jaar	11	1	Verticaal
Uiltjes	4-12 jaar	9	1	Verticaal

*Afhankelijk van de BKR, bij uitzonderingen staan er tijdelijk 2 PM'ers op de groep.

Wij proberen zo veel mogelijk de wensen van ieder individu te respecteren en te honoreren. Daarom vinden er vaak activiteiten plaats in kleine groepjes van kinderen die graag hetzelfde willen doen. Dit spelen in groepjes proberen wij te stimuleren door verschillende activiteiten aan te bieden, spontaan met kinderen om te gaan, kinderen te begrijpen en door te luisteren naar hun wensen. Dit alles uiteraard binnen de grenzen van de buitenschoolse opvang.

3.2 - Het team

De buitenschoolse opvang heeft vaste pedagogisch medewerkers. Op de buitenschoolse opvang begeleidt één pedagogisch medewerker 9 tot 11 kinderen. Bij ziekte of vakantie wordt de vaste pedagogisch medewerker vervangen door een (vaste) invalkracht die werkzaam is bij het kinderdagverblijf en/of bij de buitenschoolse opvang. Af en toe maken wij gebruik van het inhuren van een externe pedagogisch medewerker. Wij proberen dan wel zo veel mogelijk vaste gezichten in te huren. Op het memobord, bij binnenkomst op de locatie, is te zien welke pedagogisch medewerkers die dag op de buitenschoolse opvang aanwezig zijn.

Het personeelsrooster is afhankelijk van de BKR. De BKR wordt berekend op locatieniveau en niet op groepsniveau. Dit geeft de groep meer ruimte om op te delen op basis van behoefte en ontwikkeling van de kinderen.

Er wordt geprobeerd een zo'n stabiel mogelijk en vast rooster te maken. Tijdens schooldagen zijn er twee diensten: de vroege dienst (13.30 tot 18.00 uur) en de late dienst (13.30 tot 18.30 uur). Tijdens vakantie- en studiedagen zijn er ook twee diensten: de vroege dienst (8.30 tot 18.30 uur) en de late dienst (9.00 tot 18.00 uur). Tijdens deze vakantie- en studiedagen hebben medewerkers een uur pauze tussen 12.30 en 15.30 uur. Verder kunnen er afwijkingen zijn aan de randen van de dag (tussen 8.30 en 9.00 uur & tussen 18.00 en 18.30 uur). Wij houden zicht op deze afwijkingen en deze zullen niet meer dan drie uur per dag zijn.

Bij de inzet van ons personeel houden wij rekening met de volgende pedagogische afwegingen:

- Wij hebben gekwalificeerd (of in opleiding) en competent personeel, dat beschikt over de juiste kennis en vaardigheden om oog te hebben voor de ontwikkelingsbehoeften van het kind. De medewerker moet het kind daarin kunnen begeleiden.
- Wij werken zo veel mogelijk met een vast team op elke groep, om op deze wijze het gevoel van veiligheid en hechting bij kinderen te bevorderen en bewaken.
- Wij streven ernaar om niet af te wijken van de groeps grootte en of de BKR. Enkel bij calamiteiten kan er afgeweken worden van de groeps grootte of de BKR.

Medewerkers en stagiaires

Wij werken met vaste beroepskrachten. Alle pedagogisch medewerkers hebben een diploma niveau-3 of niveau-4 van de opleiding Pedagogisch Werk.

Iedere pedagogisch medewerker heeft jaarlijks een functioneringsgesprek. In dit gesprek wordt gekeken naar de communicatie tussen de medewerker en de kinderen op de buitenschoolse opvang. Jaarlijks vindt er ook deskundigheidsbevordering plaats voor de medewerkers op het gebied van veiligheid en gezondheid (EHBO en BedrijfsHulpVerlening). Tevens blijven de medewerkers zichzelf ontwikkelen door inhoudelijke scholing te volgen.

Daarnaast is kindercentrum Moederskind een leerplek voor pedagogisch medewerkers in opleiding. Zij staan naast het vaste team op de groepen. De BOL-stagiaires staan boventallig op een groep. Zij worden bij ons opgeleid tot pedagogisch medewerkers in de kinderopvang. De BOL-stagiaires ondersteunen de medewerkers op de groep, afhankelijk van het stadium van hun opleiding. Eerstejaars stagiaires zullen op de eerste plaats leren om contact te maken met ouders en kinderen, en om ondersteuning te bieden bij huishoudelijke taken. Gedurende het jaar wordt dit opgebouwd naar meer zelfstandige activiteiten. Een tweedejaars stagiaire zal direct, onder begeleiding, de activiteiten zelfstandig uitvoeren. Een derdejaars stagiair wordt daarnaast ook betrokken bij de randzaken bij het werk van de pedagogisch medewerker. Een derdejaars stagiaire kan tevens ook een 0-uren contract ontvangen en mag dan bij ziekte en tijdens schoolvakanties ingezet worden. Echter mag zij alleen maar naast een vaste medewerker op de groep werken.

Formatief inzetten van BBL-stagiaire

Naast de BOL-stagiaires heeft kindercentrum Moederskind ook BBL-stagiaires in dienst. Zij starten boventallig en krijgen steeds meer verantwoordelijkheden. Deze verantwoordelijkheden zijn gebaseerd op de vooruitgang in hun studie en hun werkzaamheden in de praktijk. De praktijkbegeleider evalueert en beoordeelt de mate waarin de BBL-stagiair formatief ingezet mag worden.

De BBL-er, praktijkbegeleider en eventueel de locatiemanager leggen de volgende aspecten schriftelijk vast

- Wat de taken en verantwoordelijkheid de BBL-stagiaire zullen zijn
- Wat de formatieve inzet zal zijn.
- Hoe de begeleiding van de BBL-er vorm krijgt in samenspraak met de praktijkbegeleider en locatiemanager.

BBL-stagiaire als vast gezicht

Op de buitenschoolse opvang mag een BBL-stagiaire alleen op een basisgroep staan. Dit is wel afhankelijk van de mate van formatieve inzet van de BBL-stagiaire, wat weer afhankelijk is van de fase waarin de opleiding zich bevindt.

De BBL-stagiaire mag fungeren als vast gezicht van zijn of haar stamgroep. Dit mag wanneer het eerste jaar van de opleiding is afgerond en de BBL-stagiaire formatief wordt ingezet.

Anders-gekwalficeerde beroepskrachten

Onder anders- gekwalficeerde beroepskrachten wordt verstaan mensen met een deskundigheid die door een andere beroepsachtergrond, hun talent of expertise kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. Hierbij kan gedacht worden aan beroepskrachten met een achtergrond die bijdraagt aan muziek, sport, theater etc.

Deze beroepskrachten kunnen formatief worden ingezet. Hieraan zijn de volgende eisen gesteld:

- Voorafgaand aan de formatieve inzet moet de anders- gekwalficeerde beroepskracht ingeschreven staan in het Personenregister Kinderopvang en gekoppeld zijn aan Moederskind.
- De beroepskracht heeft een pedagogische module afgerond (alle opleidingen en trainingen in de lijst 'pedagogiek 1013 jaar' en 'coaching en pedagogiek 0-13 jaar').
- Maximaal 33% van de formatie op het kindcentrum mag bestaan uit anders-gekwalficeerde beroepskrachten.
- Tijdens de activiteit is er ten minste één gekwalficeerde beroepskracht aanwezig. De beroepskracht hoeft niet op de groep te staan, maar moet wel op locatie aanwezig zijn. Vindt de activiteit buiten plaats, dient de gekwalficeerde beroepskracht mee te gaan met de activiteit.
- De anders- gekwalficeerde beroepskracht mag geen mentor zijn van de kinderen.

De taak van een ander- gekwalficeerde beroepskracht is het verzorgen van een gastles die een bijdrage levert aan de ontwikkeling van de kinderen. Hierbij wordt ingespeeld op de behoefte en het niveau van de kinderen en wordt georganiseerd in samenspraak met de locatiemanager en vaste beroepskracht van de BSO.

3.3 - Basisgroepen en open deurenbeleid

Samen spelen met je vriendje in de buurgroep, want hij houdt ook zo van dino's. Of even langs je grote zus in de andere groep en daar de nieuwe hijskraan ontdekken. Dat kan bij Moederskind. Wij vinden het belangrijk dat kinderen alle ruimte krijgen om te onderzoeken en te spelen. Het is hun manier om de wereld te verkennen. Om die reden werken wij, op de buitenschoolse opvang van Moederskind, met een open deurenbeleid.

Hier zitten de volgende pedagogische doelen aan gekoppeld:

- Uitbreiding van de speelruimten, de spelmaterialen en de leefwereld van het kind;
- Uitbreiding van de onderlinge contacten van het kind;
- Profiteren van talenten en kwaliteiten van pedagogisch medewerkers;
- Vertrouwdheid met verschillende groepen in het gebouw.

Met het open deurenbeleid verbreden wij het aanbod aan de kinderen. Ze krijgen letterlijk én figuurlijk meer ruimte en keuzemogelijkheden. Goed kijken, volgen en luisteren naar wat kinderen nodig hebben is hierbij belangrijk. Door kinderen vertrouwd te laten zijn met de verschillende ruimtes van de buitenschoolse opvang, is er op de locatie ook meer mogelijkheid voor het aanbieden

van leeftijdsgerichte activiteiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een gezamenlijke poppenkastvoorstelling bijwonen of samen een kunstwerk maken.

Open deurenbeleid in de praktijk

De kinderen starten de middag op de buitenschoolse opvang in hun eigen basisgroep. Deze groep bestaat maximaal uit 9 tot 11 kinderen en staat onder leiding van een vaste pedagogisch medewerker. Samen eten en drinken de kinderen aan tafel op hun basisgroep. Er wordt aandacht besteed aan hoe de schooldag is geweest en kinderen die hier behoefte aan hebben, kunnen hun verhaal kwijt. Dit zorgt voor rust en regelmaat aan het begin van de middag. De pedagogisch medewerker geeft de kinderen uitleg over het middagprogramma en het activiteitenaanbod in beide ruimtes van de buitenschoolse opvang. De kinderen mogen vervolgens zelf kiezen op welke groep en bij welke activiteit ze willen aansluiten.

3.4 - Speelgoedscan

Geen kind speelt om zich te ontwikkelen. Het ontwikkelt zich door te spelen. Een kind speelt omdat, en zolang, het leuk is om te spelen. Wij kunnen veel doen om spelen leuk en goed te laten zijn. Bijvoorbeeld door aandacht te geven aan de ruimte waarin kinderen kunnen spelen en door te bedenken hoe en waarmee kinderen kunnen spelen. Iedere leeftijd heeft andere speelbehoeftes. Zo kunnen kleuters helemaal opgaan in hun rollenspel en heeft een 9-jarige meer behoefte aan tijd voor zichzelf en trekt hij zich terug met een boek. Bij het inrichten van de speelhoeken op de buitenschoolse opvang gebruiken wij onze speelgoedscan als hulpmiddel.

Werken op de groep met de speelgoedscan

Bij het uitwerken van activiteiten en een thema-week maken wij gebruik van de speelgoedscan. De speelgoedscan helpt de pedagogisch medewerkers om tot een gevarieerd en veelzijdig spelaanbod e activiteiten te komen dat aan elke leeftijdsbehoefte voldoet. Alle kinderen kunnen, willen en zouden op zijn tijd moeten kunnen construeren, bewegen, creatief bezig zijn, hun verstand gebruiken, alleen en met elkaar. Dat proberen wij in ons aanbod van activiteiten voor ieder kind aan te bieden, zodat de buitenschoolse opvang voor elke leeftijdsgroep leuk en uitdagend blijft.

3.5 - 3-uurs regeling

Wij streven er bij de buitenschoolse opvang Moederskind naar om af te sluiten om 18.30 uur met minimaal twee pedagogisch medewerkers in het pand (KDV en BSO samen). Van de BKR-ratio wordt enkel afgeweken als het aantal kinderen dit toelaat en de uren vallen binnen de 3-uurs regeling, én bij calamiteiten.

Tijdens schooldagen mag de buitenschoolse opvang maximaal een half uur afwijken van de BKR. Dit gebeurt sporadisch tijdens het ophalen van kinderen tussen 14.15 en 14.45 uur.

Tijdens vakantie- en studiedagen is de buitenschoolse opvang open van 08.30 tot 18.30 uur. Tijdens deze dagen mag de buitenschoolse opvang maximaal 3 uur afwijken van de BKR. Dit gebeurt tijdens de pauzes (tussen 12.30 en 15.30 uur) en mogelijk aan de randen van de dag. De buitenschoolse opvang is ene cluster met de peutergroep 'Tijgertjes'. Dat houdt in dat zij onderling de pauzes afstemmen, zodat zij tijdens de 3-uurs regeling aan de BKR voldoen.

Verder gelden voor de 3-uurs regeling de volgende voorwaarden:

- In totaal moet minstens de helft van het benodigde aantal beroepskrachten aanwezig zijn;
- Altijd dient er minstens één beroepskracht plus een achterwacht aanwezig te zijn.

Calamiteiten

Slechts in onvoorziene omstandigheden zal afgeweken kunnen worden van het beroepskracht/kind ratio. Bijvoorbeeld een calamiteit met een kind waardoor een beroepskracht met het kind naar de dokter moet. Gedurende de gehele periode waarop er kinderen aanwezig zijn, is het van belang dat er altijd minimaal één pedagogisch medewerker aanwezig is (naar de norm van de BKR) en een andere volwassene die ingezet kan worden in geval zich een calamiteit voordoet. Deze volwassene kan bijvoorbeeld een stagiaire, locatiemanager of directielid zijn. Mocht het, door plotselinge ziekte of calamiteit, voor komen dat er te weinig pedagogisch medewerkers aanwezig zijn voor het aantal kinderen in de groep, wordt er direct contact gelegd met de locatiemanager of de directie. Deze zorgt dat er binnen het uur een invaller is, of dat er incidenteel uitgeweken kan worden naar een andere groep om aan de BKR te kunnen voldoen. Mocht er niet uitgeweken kunnen worden, of als er geen pedagogisch medewerker beschikbaar is, worden er ouders gebeld en moeten er kinderen opgehaald worden om weer aan de BKR te voldoen, en dus de veiligheidsnorm te halen.

Om de veiligheid en stabiliteit van de kinderen te waarborgen, zorgen wij voor de volgende punten:

- Er is ten alle tijden een goede, recente en duidelijke overdracht over het kind in Kidsadmin. Dit zorgt er voor dat alle bijzonderheden en schema's van het kind gemakkelijk te vinden zijn voor een pedagogisch medewerker die invalt op de groep.
- Alle medewerkers kennen de kinderen bij naam en investeren in interactie met de kinderen tijdens gezamenlijke activiteiten of als zij in de gemeenschappelijke ruimte zijn. Hierdoor is een andere pedagogisch medewerker geen onbekend gezicht voor het kind.
- Op alle groepen hanteren wij eenzelfde dagritme, waardoor kinderen op elke groep een vorm van voorspelbaarheid hebben voor de dag.
- Bij het overschrijden van de BKR wordt er naar gestreefd om binnen 1 uur een extra collega in te zetten of om kinderen op te laten halen.

3.6 - Mentorschap

Bij kindercentrum Moederskind werken wij met mentorschap. Dit houdt in dat ieder kind een eigen mentor heeft. Dit is een vaste pedagogisch medewerker van de basisgroep van het kind. Wij werken met mentoren, zodat er een vast aanspreekpunt is voor ieder kind en de ouder. De mentor is verantwoordelijk voor een kind, waardoor alle zaken voor het kind door één persoon worden geregeld. Als de pedagogisch medewerker zich verantwoordelijk voelt, zal deze ook onbewust meer aandacht hebben voor opvallendheden en mogelijkheden van het kind.

Mentorschap houdt het volgende in:

- De mentor houdt het intakegesprek met de nieuwe ouder, zodat deze op de hoogte is van wie de mentor is van zijn kind;
- De mentor is verantwoordelijk voor het welbevinden van het kind. De mentor voert, waar nodig, in overleg met collega's observaties uit;
- De mentor zorgt dat de kindgegevens van zijn mentorkind op orde zijn;
- De mentor voert jaarlijks een oudergesprek aan de hand van de methode Kijk! Als er meer gesprekken nodig zijn, kan dit altijd in overleg gepland worden;
- De mentor regelt, indien noodzakelijk, een vervangend aanspreekpunt.

Het mentorschap houdt niet in dat de andere pedagogisch medewerkers zich niet meer verantwoordelijk hoeven te voelen voor ieder kind. Iedereen blijft verantwoordelijk voor alle kinderen, alleen ligt er bij het ene kind (lees: het mentorkind) net iets meer aandacht voor de

pedagogisch medewerker. Bij afwezigheid van de mentor wordt door de andere vaste pedagogisch medewerkers het kind op de groep waargenomen. Bij langdurige afwezigheid van de mentor of wanneer het om een zorgkind gaat, is de mentor verantwoordelijk voor duidelijkheid naar collega's en ouders over het aanspreekpunt in de periode.

3.7 - Kinderen die zorg behoeven

Soms kom je binnen de opvang wel eens kinderen tegen die zich anders ontwikkelen, die vastlopen in hun ontwikkeling of die om een andere reden extra zorg behoeven. Dit zijn zogenaamde 'zorgkinderen'. Onze taak hierin is het signaleren en bespreekbaar maken van de zorg. Dit doen wij in eerste instantie door in gesprek te gaan met de ouders. In overleg met ouders wordt contact gelegd met school, om te zien of zij onze observatie herkennen. Wanneer nodig kunnen wij hulp inschakelen van een gespecialiseerde organisatie, die het kind kan helpen of de pedagogisch medewerker kan ondersteunen. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders.

Wanneer wij vermoedens hebben van kindermishandeling of huiselijk geweld, zullen wij de stappen volgen van de wettelijk verplichte meldcode 'kindermishandeling en huiselijk geweld'.

- Stap 1:* In kaart brengen van signalen
- Stap 2:* Collegiale consultatie
- Stap 3:* Gesprek met ouders/verzorgers
- Stap 4:* Afwegingskader
- Stap 5:* Afwegingskader
- Stap 6:* Evaluatie

Bij vermoeden van situaties van acute onveiligheid dienen wij direct contact op te nemen met samen veilig (veilig thuis).

3.8 - Pedagogisch coach en VIB

3.10.1: Pedagogisch coach

De pedagogisch medewerkers van Moederskind worden ondersteunt, gecoacht en begeleidt in het werken met kinderen van 0 tot 13 jaar door de pedagogisch coach. Deze pedagogisch coach huren wij extern in bij Moederskind. De pedagogisch coach werkt volgens het coachplan die in samenwerking met de locatiemanagers van Moederskind is geschreven. De pedagogisch coach kan, door de pedagogisch medewerkers, benaderd worden bij vragen of knelpunten. Dit kan gaan om allerlei zaken uit de dagelijkse praktijk. De pedagogisch coach kan ook ingezet worden om inzicht te krijgen in de vaardigheden van een pedagogisch medewerker. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de interactievaardigheden met kinderen. De pedagogisch coach komt altijd observeren en helpt de medewerker inzicht te laten krijgen door coachgesprekken te voeren. Ook kan de pedagogisch coach helpen bij het opstellen van een zorg- of handelingsplan bij kinderen die moeite hebben met hun ontwikkeling. Kortom, de pedagogisch coach ondersteunt en coacht de pedagogisch medewerkers in het uitvoeren van het pedagogisch beleid en het verbeteren van de pedagogische kwaliteit bij Moederskind.

3.10.2: Video interactiebegeleiding

De effectiviteit van de pedagogisch medewerker valt of staat met de manier waarop zij contact heeft met kinderen en de groep. Meer dan ooit ligt het accent op een goede interactie tussen kind en pedagogisch medewerker. De vraag naar concrete, praktische begeleiding neemt toe. VIB (video interactiebegeleiding) is hiervoor een geschikte en beproefde methode. Videobeelden zijn altijd ondersteunend aan het begeleidingsproces. De pedagogisch coach filmt onze medewerkers één tot

twee keer per jaar. Bij de video-opnames zal de privacy van kinderen, ouders en medewerkers in acht worden genomen. De beelden zijn uitsluitend voor intern gebruik en worden niet openbaar gemaakt.

4. Dagelijkse opvang

Als buitenschoolse opvang zijn wij verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Wij streven ernaar om een veilige haven te zijn, een tweede thuis voor kinderen. Om dit te kunnen realiseren hebben wij vaste rituelen en terugkerende handelingen.

4.1 - De locatie

De buitenschoolse opvang is sfeervol en huiselijk ingericht. Er is op de buitenschoolse opvang een ruim aanbod aan gevarieerd, veilig en duurzaam spelmateriaal voor alle leeftijdsgroepen. De buitenschoolse opvang is zo ingericht dat elke activiteit een eigen plek heeft. Aan tafel kan geknutseld worden of een spelletje worden gespeeld en in de hoeken is verschillend spelmateriaal aanwezig, zoals: auto's, blokken, lego, een treinbaan en poppen. In de zithoek kunnen de kinderen zich even terugtrekken met een boekje of gewoon even lekker niks doen. Ook voor de buitenruimte is er spelmateriaal aanwezig om diverse activiteiten te ondernemen.

Elk kind heeft een eigen luizenzak waar hij persoonlijke spulletjes in kan doen. Daarnaast wordt de post vanuit de buitenschoolse opvang ook in deze luizenzak gedaan. De jassen worden in de luizenzakken opgehangen aan de kapstok.

4.2 - Scholen en vervoer

Op de buitenschoolse opvang vangen we kinderen op van de Gertrudisschool. De pedagogisch medewerkers zorgen samen met het management dat de kinderen vanuit school naar de buitenschoolse opvang worden begeleid. De kinderen verzamelen bij de school op een afgesproken plaats, dit is wisselend per locatie. De pedagogisch medewerker is herkenbaar aan de oranje bodywarmer waar het logo van Moederskind op staat. Tijdens de schoolweken worden de kinderen te voet van school gehaald.

4.3 - Daginulling tijdens schoolweken

Op de buitenschoolse opvang aangekomen krijgen de kinderen wat te eten en te drinken. Er is gelegenheid om even rustig met de kinderen de schooldag door te nemen en wij vragen aan de kinderen wat ze graag willen doen. Wij werken kindvolgend en spelen in op de behoefte van de kinderen op dat moment. Dit kan dus betekenen dat wij de ene dag met een ander aanbod komen dan de andere dag. Dit hangt dus af van waar de kinderen op dat moment zin in hebben, waar ze mee bezig zijn of wat er speelt in de groep. Bij het organiseren van activiteiten bieden wij de kinderen gelegenheid om zelf ideeën aan te dragen. Op de buitenschoolse opvang mogen kinderen zelf kiezen wat ze willen doen: vrij spelen, meedoen aan een activiteit, buitenspelen of even lekker niets. Wij stimuleren kinderen wel om mee te doen met activiteiten, maar dwingen nooit. In de praktijk blijkt dat kinderen makkelijk enthousiast te krijgen zijn voor een gezamenlijke activiteit.

Wij organiseren activiteiten zoals sportieve spelletjes, samen muziek maken, knutselen, koekjes bakken of samen een voorstelling bedenken. Mochten kinderen voor vrij spel kiezen, maken wij duidelijke afspraken over het spelen en het opruimen. Ook stimuleren wij het buitenspelen en bieden wij daar gerichte activiteiten voor aan: voetballen, naar de speeltuin of een kringspelletje. Aan het einde van de middag krijgen de kinderen nog wat te eten en te drinken aangeboden. Als de kinderen opgehaald worden, nemen wij de tijd om even met de ouders te praten en zorgen wij voor een rustige sfeer op de buitenschoolse opvang.

4.4 - Dagnivulling tijdens vakantie- en schoolvrije dagen

In de vakanties en op schoolvrije dagen is de buitenschoolse opvang de hele dag geopend, van 08.30 tot 18.30 uur. Kinderen worden op deze dagen naar de buitenschoolse opvang gebracht. Wij verwachten dat alle kinderen vóór 09.30 uur worden gebracht, zodat wij tijdig kunnen starten met ons dagprogramma. De schoolvrije dagen worden als vakantiepakket afgenomen. Op deze dagen is er meer ruimte voor een uitstapje of een uitgebreider programma. Er wordt in de vakanties gewerkt met themaweken en themadagen. Vooraf wordt er door ons een programma gemaakt met daarin verschillende activiteiten voor kinderen rondom een bepaald thema. Voor de start van de vakantie sturen wij ouders via de mail het activiteitenoverzicht voor de vakantieperiode. Aan het begin van de dag vertellen wij de kinderen wat de planning is en vragen wij of ze eventueel zelf nog ideeën hebben voor leuke activiteiten. Uitstapjes organiseren wij bijvoorbeeld naar het museum, een voorstelling of de kinderboerderij. Bij uitstapjes staat naast het plezier ook nadrukkelijk de veiligheid van de kinderen voorop.

4.5 - Voeding

Op de buitenschoolse opvang wordt een gezonde, gevarieerde basisvoeding aangeboden in een regelmatig patroon. Wij geven de kinderen maximaal drie tussendoortjes op ene hele dag en maximaal twee op een halve dag. Het pakket aan basisvoeding is gebaseerd op de richtlijnen van het voedingscentrum. De voeding wordt bewaard zoals beschreven staat in ons procedureboek. Wij stimuleren kinderen om te eten, maar dwingen nooit. Ieder kind is uniek en wij proberen rekening te houden met de individuele behoeften en wensen van ouders. Tijdens de maaltijd grijpen wij de gelegenheid aan om normen, waarden en sociaal gedrag aan te leren. Zo willen wij de zelfstandigheid bevorderen door bijvoorbeeld de kinderen zelf hun drinken in te laten schenken. Daarnaast leren wij de kinderen tafelmanieren: netjes eten, rustig aan tafel zitten en op je beurt wachten. Het gaat niet alleen om het eten of drinken, maar ook om het contact met elkaar en de sfeer van het samen zijn. Het eetmoment wordt gebruikt om met de kinderen in gesprek te gaan. Daarnaast vormt 'genieten van het eten' ook een belangrijk aspect, naast het leren eten van nieuwe dingen.

Omdat wij het belangrijk vinden dat kinderen voldoende kunnen bewegen, proberen wij de tafelmomenten zo kort mogelijk te houden. De kinderen krijgen elke dag vers fruit, groente, crackers, een rijstwafel en bij de broodmaaltijd volkorenbrood met hartig of zoet broodbeleg. De kinderen drinken thee, water of melk. Kinderen mogen kiezen wat zij op hun brood of cracker willen. Als kinderen behoefte hebben aan extra drinken, krijgen ze dit. Wij zijn terughoudend als het gaat om het eten van snoep. Soms zijn er in vakanties speciale thema's waardoor wij iets bijzonders eten, wat vaak door de kinderen zelf klaargemaakt kan worden: tosti's, sandwiches, smoothies, knakworstjes, kleine pizzaatjes of gebakken koekjes. Wij houden rekening met de kinderen die vanwege een allergie of om andere redenen bepaalde voedingsmiddelen niet mogen eten. Er worden duidelijke afspraken gemaakt over wat het kind wel of niet mag, en wij noteren deze gegevens uitgebreid. Op die manier zorgen wij ervoor dat iedere pedagogisch medewerker op de hoogte is. Ouders mogen producten van thuis meegeven die passen in het aangepaste dieet van het kind.

Ons uitgangspunt is om het gezonde gedrag bij kinderen op het gebied van voeding, hygiëne en beweging te stimuleren. Wij geven hierbij het goede voorbeeld. De kinderen krijgen de algemene hygiëneregels aangeleerd, zoals handen wassen voor het eten en na toiletgebruik. Ieder kind maakt gebruik van een eigen zakdoek. Verder gaan wij vaak naar buiten waar wij bewuste activiteiten aanbieden die kinderen uitdagen om in beweging te komen.

4.6 - Televisie- en computergebruik

Op de buitenschoolse opvang kiezen wij voor een actieve invulling aan de vrije tijd van kinderen. Veel kinderen kijken thuis en op school vrij veel televisie of zijn vrij veel met de computer bezig. Televisiekijken en computerspelletjes doen kan ontspannen en leerzaam zijn als het verstandig gebruikt wordt. Echter kiezen wij op de buitenschoolse opvang voor een beperkt en bewust gebruik van de televisie en de computer. Wij proberen ook de kinderen een bewuste keuze te laten maken voor een film of spelletje, zodat ze niet uit gewoonte kijken of spelen, maar omdat het ze echt interesseert. Wij zijn op de hoogte van de inhoud van films en computerspelletjes, en schatten voor elke leeftijd in welke materialen wij geschikt vinden. Daarom hebben wij op de buitenschoolse opvang alleen films die geschikt zijn voor alle leeftijden. Wij bieden geen films met geweld en agressie aan. Wij gebruiken muziek als activiteit of als achtergrond, mits de hele groep dat op dat moment toelaat.

Het televisiekijken dient een duidelijk doel, bijvoorbeeld een film die past binnen een themaweek of op een regenachtige dag. Tijdens vakantie- en schoolvrije dagen wordt er maximaal één film per dag gekeken of maximaal één uur durende korte film. Wij kijken nooit een film tijdens het halen en brengen.

5. Speciale momenten

5.1 - Kennismaken en wennen

Als een kind nieuw geplaatst is op de buitenschoolse opvang vindt er over het algemeen eerst een rondleiding plaats. Het kind kan tijdens dit gesprek ook alvast een kijkje komen nemen op de buitenschoolse opvang. De mentor van het kind plant daarna een intakegesprek. Dit gesprek kan telefonisch of op locatie plaatsvinden. Tijdens dit gesprek wordt de dagelijkse gang van zaken van de buitenschoolse opvang besproken. Ook wordt er informatie uitgewisseld tussen de ouder(s) en de pedagogisch werker. De gegevens van het kind worden gecontroleerd en er worden afspraken vastgelegd. Er kunnen bijvoorbeeld afspraken gemaakt worden over de mate van zelfstandigheid van het kind en de wenperiode. Het doel van het wennen is dat het kind vertrouwt raakt in deze nieuwe omgeving en kennis maakt met de kinderen en de pedagogisch medewerker van de groep. Deze wendagen worden van tevoren afgesproken en vallen binnen het contract. De dag dat het kind voor het eerst op de buitenschoolse opvang is, proberen we de vaste pedagogisch medewerker in te plannen. Deze pedagogisch medewerker is het aanspreekpunt voor de kinderen en de ouders. Zij helpen het kind op weg. Door samen te spelen en het kind te stimuleren contact te maken met andere kinderen, zorgen we ervoor dat het kind zich snel thuis voelt op de buitenschoolse opvang.

Het nieuwe kind op de buitenschoolse opvang wordt goed geobserveerd, zodat we kunnen inschatten wat het kind nodig heeft. Sommige kinderen willen even lekker in de relaxhoek liggen en met rust gelaten worden. Anderen willen juist even hun verhaal kwijt. Het kind wordt voorgesteld aan de andere kinderen en we proberen het kind te koppelen aan een maatje om het kind wegwijs te maken op de groep. We proberen te achterhalen wat het kind leuk vindt om te doen en letten erop dat we steeds duidelijk benoemen wat het kind kan verwachten.

5.2 - Extra dagen en ruildagen

Het komt voor dat ouders een extra dag of een ruildag willen afnemen. Dit is bij Moederskind altijd mogelijk mits het kindaan het voor die dag toelaat. De aanvraag voor een extra dag of ruildag kan gedaan worden via het ouderportaal. Zowel een extra dag of een ruildag is enkel mogelijk als er plaats is. Dit geldt ook wanneer het een wijziging in de opvang is voor langere periode, dan wordt dit altijd eerst schriftelijk bevestigd door ouders. Wanneer een kind op een ingeplande extra dag wordt afgemeld, op de dag zelf, wordt deze dag wel gefactureerd. Bij tijdige afmeldingen (24 uur van tevoren) hebben wij namelijk de mogelijkheid om andere kinderen te plaatsen, of personeel anders in te delen.

Bij een ruildag geldt dat ouders mogen ruilen binnen een week na de datum dat het kind niet op de opvang is geweest. Een week ervoor en een week erna. Voor een ruildag hoeft geen formulier door ouders ondertekend te worden. Een voorbeeld voor een ruildag is als volgt. Jullie kind komt niet op donderdag in week 3. Dan kan deze dag geruild worden in week 2, 3 of 4. Onder de voorwaarde dat er plaats is. Een schooldag mag niet worden geruild met een vakantiedag.

5.3 - Uitstapjes

Naast activiteiten die we aanbieden op de buitenschoolse opvang gaan we ook regelmatig op stap met de kinderen naar een speeltuin of veldje in de buurt. In de vakanties gaan we soms wat verder weg en maken we ook gebruik van het openbaar vervoer of personenauto's. De kinderen worden

van tevoren goed geïnstrueerd en voorbereid. We nemen voorzorgsmaatregelen en nemen een mobiele telefoon en de gegevens van de kinderen mee. De ouders worden vooraf op de hoogte gesteld van een uitstapje en om toestemming gevraagd.

5.4 - Veiligheid, uitdaging en regels

Voor de ontwikkeling van het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van kinderen is het belangrijk hen voldoende uitdaging te bieden. Door kinderen de mogelijkheid te bieden nieuwe ervaringen op te doen. Bij het aanbieden van activiteiten houden we goed rekening met de leeftijd en de capaciteiten van het kind. Zo zorgen we ervoor dat de emotionele en fysieke veiligheid gewaarborgd is. We maken de ruimten overzichtelijk, we zijn als pedagogisch medewerkers altijd bereikbaar en bieden duidelijke regels op de buitenschoolse opvang. We vinden het belangrijk dat kinderen zelf risico's leren inschatten en helpen hen daarbij. Hierbij geven we duidelijke grenzen aan wat kinderen mogen en bieden hun daarnaast onder begeleiding oefensituaties. Zo worden bepaalde activiteiten, zoals timmeren of koken alleen aangeboden onder toezicht.

Jaarlijks vindt er minimaal één ontruimingsoefening plaats samen met de kinderen, zodat iedereen goed weet wat te doen in geval van een calamiteit. Mocht er ondanks onze oplettendheid toch iets gebeuren op de BSO dan worden de ouders daar uiteraard van op de hoogte gesteld en vullen we een ongevallen registratieformulier in.

Bij Moederskind werken wij met een gezondheid en veiligheidsbeleid op Moederskind. Hierin staan alle grote risico's omschreven, kleine risico's en welke regels we daarvoor hebben met de kinderen. Om de risico's in kaart te hebben, wordt er gebruik gemaakt van de risicomonitor. Naast de risico's is er in dit beleid ook aandacht voor de sociale veiligheid op Moederskind. Het veiligheid en gezondheidsbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd met de pedagogisch medewerkers in de verschillende teamoverleggen. De veiligheid wordt, naast de gezondheid en het welbevinden van de kinderen, door de GGD jaarlijks gecontroleerd in het inspectiebezoek. Het veiligheid en gezondheidsbeleid is in te zien op de locatie en op de website.

Om duidelijkheid en continuïteit te kunnen bieden zijn er bij de buitenschoolse opvang een aantal regels van toepassing. De regels die wij stellen, stellen wij niet om de kinderen te beperken, maar om aan te geven hoe je in een groep rekening houdt met elkaar, zodat ieder een eigen plek heeft in de groep. Een kind wordt echter zo min mogelijk tot iets gedwongen. Regels hebben vaak een negatieve bijklank. Mede om deze reden proberen wij kinderen zo min mogelijk te dwingen, maar benaderen wij het kind op een positieve wijze. Dit kan zijn door bijvoorbeeld het kind op een rustige manier uit te leggen waarom iets niet mag. Met enkele regelmaat bespreekt de pedagogisch medewerker de regels met de kinderen, met als doel kinderen inspraak te laten hebben in de regels waaraan zij zich dienen te houden. Ook tijdens werkbijeenkomsten worden de regels onderling geëvalueerd. Bij regels kunnen accentverschillen zijn. De ene pedagogisch medewerker zal bijvoorbeeld meer waarde hechten aan het op tijd zijn dan de ander. Het doel is echter hierin zoveel mogelijk één lijn te trekken en consequent te zijn in het toepassen van de regels.

6. Het individuele kind – Ontwikkeling en buitenwereld

Ieder kind is anders en het dient ook als zodanig behandeld te worden. De wijze echter waarop bijvoorbeeld een talent bij een kind tot ontwikkeling komt, heeft te maken met hoe de buitenwereld daar mee omgaat, de ouders drukken hier een grote stempel op. Om deze reden vinden wij contact met ouders zeer belangrijk. Zo vindt er contact plaats bij breng en haalmomenten en hebben we jaarlijks een oudergesprek. Indien er behoefte is, naast deze gesprekken voor een gesprek, kunnen deze in overleg gepland worden. Deze gesprekken verlopen aan de hand van door de pedagogisch medewerkers gehouden observaties. Dit alles heeft als doel om in samenspraak met de ouders de kinderen zo goed mogelijk in hun ontwikkeling te volgen en bij een eventuele ontwikkelingsstoornis door te kunnen verwijzen. Wij vinden dat er ruimte moet zijn voor een plezierige en veilige jeugd. De vele en snelle veranderingen maken dat onze samenleving vluchtiger, machtiger en individualistischer is geworden. Kinderen moeten al snel belangrijke keuzes maken, verantwoordelijkheid dragen, een weg vinden in een enorm aanbod van informatie en inspelen op trends. Het risico van “de weg kwijtraken” is groot voor veel kinderen. Wij vinden dat onze buitenschoolse opvang een belangrijke taak heeft in de opvang en begeleiding van schoolkinderen. Dit proberen wij te bereiken door het bieden van veel gerichte en persoonlijke aandacht.

6.1 - Eigenheid, Eigenwaarde en verantwoordelijkheid

Eigenheid

Omdat ieder kind uniek is verloopt de ontwikkeling bij ieder kind anders. Op het cognitieve vlak kan een kind zich bijvoorbeeld goed ontwikkelen, maar met lichamelijke ontwikkeling kunnen zij moeite hebben. Omdat wij deze eigenheid van de kinderen in acht nemen, stimuleren wij zowel de ontwikkelingsaspecten die een kind goed afgaan alsmede de aspecten die het kind moeilijker afgaan. Door het kind met regelmaat activiteiten aan te bieden, trachten wij alle aspecten van het kind te stimuleren. Wij vinden dat kinderen recht hebben op de eigenheid. Wij kennen daarom geen eenduidige benaderingsmethode; wij verwachten niet van alle kinderen hetzelfde. Wij creëren een klimaat waarin het zelf beslissingen mogen nemen o.a. belangrijk is, zijn kinderen vrij in hun keuzes. Ze hoeven bijvoorbeeld een activiteit niet allemaal leuk te vinden, altijd aan groepsactiviteiten deel te nemen en vriendschappen te sluiten met alle kinderen bij de buitenschoolse opvang. Ze mogen ook alleen zijn, een boek lezen of naar muziek luisteren.

Eigenwaarde

Bij onze buitenschoolse opvang bieden wij kinderen mogelijkheden om allerlei ervaringen op te doen en leren we ze zelf problemen op te lossen. Waar op school minder ruimte voor is, kan bij ons wel. Zij mogen bij ons juist fouten maken, wij willen hen laten ervaren dat dit niet erg is. Wij geven geen cijfers, kinderen hoeven zich onderling niet te meten aan elkaar. Doordat kinderen ervaren dat zij dingen zelf kunnen en mogen, er geen sprake is van beoordeling, leveren wij een belangrijke bijdrage aan een positieve eigenwaarde. Volwassenen en andere kinderen kunnen soms bewust of onbewust een negatieve uitwerking hebben op de eigenwaarde van een kind. Wij zijn van mening dat een negatieve uitwerking voor een zeer groot deel is te voorkomen door goede communicatie met de kinderen. Er wordt uitgelegd waarom het gedrag van de kinderen wordt afgekeurd of juist wordt goedgekeurd. Hiermee bedoelen wij het geven van feedback in de ik-vorm (ik vind het vervelend dat...), hierna worden alternatieven aangeboden (misschien kun je beter...) Het kind leert

dan dat het zijn gedrag is wat op het moment wordt afgekeurd en niet zijn gehele wezen. Door goed naar de kinderen te luisteren en te observeren, zie en hoor je hoe de kinderen zich van binnen voelen. Door hier met de kinderen over te praten en hun eigen gedrag te reflecteren “coach” je de kinderen in het vinden van een eigen identiteit. Het kind is zich dan bewuster hoe zijn gedrag door anderen wordt ervaren. Dit kan bijdragen tot een betere ontwikkeling van het ontwikkelen van een eigen ik. Praten over de kinderen waar deze bij zijn, kan heel kleinerend op een kind overkomen wat de eigenwaarde van het kind negatief kan beïnvloeden. Als wij over kinderen praten, proberen wij hen hier zo veel mogelijk bij te betrekken of wordt een ouder gevraagd even mee te lopen naar een andere ruimte. Desgewenst kan er een afspraak worden gemaakt voor een gesprek.

Eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheid

De buitenschoolse opvang biedt kinderen aantrekkelijke mogelijkheden om (anders) te leren spelen, om nieuwe vaardigheden te ontwikkelen en om kennis te maken met o.a. kunst, cultuur en techniek. Ieder kind zit hierbij in een ander ontwikkelingsstadium. Elk kind mag immers in het leven staan op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Dit betekent voor ons dat wij ons steeds bedenken “hoe gaan wij om met dit kind? In deze situatie?” Wij geven de kinderen daartoe verantwoordelijkheden die bij hen passen, bij hun leeftijd of bij hun mogelijkheden. Het is een uitdaging voor hen en voor ons; wat kunnen en willen ze, waar betrekken wij ze wel of niet bij. Een te groot beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van deze jonge kinderen, geeft een zware belasting. Wij passen ervoor op dat een kind niet zijn eigen grenzen overschrijdt. Kinderen die verantwoordelijkheden krijgen, zullen zich meer betrokken voelen bij dat wat erop een dag gebeurt. Zij worden zich ervan bewust dat iedereen een steentje bijdraagt aan de sfeer bij de buitenschoolse opvang. Waar mogelijk geven wij de kinderen inspraak in bijvoorbeeld het bedenken van thema’s.

6.2 - Zelfvertrouwen en zelfstandigheid

Vertrouwen in zichzelf en anderen

Tijdens de schooljaren ontwikkelen kinderen meer en meer hun eigen identiteit. Ze weten steeds beter hoe hun eigen leefwereld eruitziet en ze leren zichzelf nu pas beter kennen. Hiermee groeit ook het vertrouwen of juist het gebrek aan vertrouwen in zichzelf. De ouders hebben naast de pedagogisch medewerker en eventuele andere beroepsopvoeders de taak een kind vertrouwen in zichzelf te leren krijgen door het kind het gevoel te geven dat deze geaccepteerd wordt zoals het is. Het bieden van consequente regels en gewoontes helpen het kind om zich een gevoel van veiligheid te geven. Dit zal tevens het vertrouwen in de pedagogisch medewerker bevorderen.

Zelfstandigheid

Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren om zelfstandig te denken en te handelen, zodat zij hun eigen keuzes kunnen maken. Kinderen kunnen niet zelfstandig worden zonder dit te oefenen. Met deze basisvaardigheden zullen zij later hun eigen plek kunnen vinden in de maatschappij. Zelfstandigheid betekent kinderen leren na te denken over dingen die ze wel of niet willen. Het betekent dat wij steeds weer opnieuw moeten vaststellen wat een kind zelf kan, en waar het nog een steuntje in de rug nodig heeft. In de ontwikkeling van de zelfstandigheid speelt taalontwikkeling een grote rol. Het is van belang dat kinderen duidelijk leren benoemen wat ze wel of niet willen. Kinderen worden hiertoe gestimuleerd door de pedagogisch medewerker.

6.3 - Conflicten, straffen en belonen

Conflicten

In de groep leren kinderen te communiceren met anderen, te onderhandelen over spel, en conflicten zoveel mogelijk zelf op te lossen. Ze leren rekening houden met anderen en ervaren hun relatie in en met de groep. Er is altijd de mogelijkheid om je even terug te trekken. Natuurlijk kan er desondanks een conflict ontstaan. Indien er een conflict is ontstaan tussen twee of meerdere kinderen neemt de pedagogisch medewerker deze kinderen apart. Dit kan bijvoorbeeld aan tafel zittend zijn, maar ook bij elkaar staand. Om de kinderen het conflict zelf te laten oplossen, neemt de pedagogisch medewerker hier een sturende en/of begeleidende rol in. Indien een kind inziet dat zijn gedrag fout is, kan er van het kind gevraagd worden zijn excuses aan te bieden aan de ander.

Hierbij is het van belang dat het kind ook benoemd van welk gedrag het spijt heeft: "sorry, dat ik.....". Vervolgens dienen de kinderen weer positieve aandacht te krijgen. Dit door bijvoorbeeld het geven van een complimentje met de oplossing van het conflict.

Straffen en belonen

Elk kind zal op het pad van zijn ontwikkeling geconfronteerd worden met grenzen. Om die grenzen te leren kennen, probeert een kind ze uit. Wij helpen de kinderen met het vinden van die grenzen. Het is hierbij belangrijk dat kinderen weten welke regels er van toepassing zijn bij de buitenschoolse opvang. Deze worden dan ook met enige regelmaat met de kinderen besproken, er moet voor het kind ook duidelijkheid over bestaan. Soms is het echter raadzaam om het gedrag van het kind te negeren, soms moet een pedagogisch medewerker actie ondernemen. Het is aan de pedagogisch medewerker om deze situatie te bepalen. Indien het kind gestraft wordt, moet het duidelijk zijn welk gedrag van het kind wordt afgekeurd. Ditzelfde geldt voor het belonen van de kinderen, dit kan bijvoorbeeld zijn door het geven van een complimentje.

6.4 - Lichamelijke beweging

Op de buitenschoolse opvang streven wij ernaar een rustpunt voor de kinderen te zijn na een drukke dag school. Hier valt volgens onze opinie echter ook lichamelijke beweging onder. Het uitoefenen hiervan kan de spanning van de dag wegnemen. De kinderen van de buitenschoolse opvang hebben de gelegenheid om buiten te spelen waarbij zij sportieve activiteiten kunnen beoefenen. Bijvoorbeeld: voetbal, touwtjespringen en andere buitenspellen.

Het eigen lichaam

Tussen de 4 en 12 jaar verandert het lichaam van het kind. Bovendien beginnen kinderen na te denken over hun relaties met elkaar en over liefde. Dit onderdeel van hun ontwikkeling kan niet genegeerd worden. Het omgaan met het eigen lichaam kan echter wel omringd worden door taboes. Seksualiteit en het eigen lichaam horen bespreekbaar te zijn bij de buitenschoolse opvang als kinderen met vragen of problemen komen. De pedagogisch medewerkers staan open voor vragen en opmerkingen van de kinderen, maar gaan niet verder dan waar zij zichzelf gemakkelijk bij voelen. Naarmate het kind ouder wordt en het zelfbewustzijn en het lichaam zich ontwikkelt groeit soms een mate van schaamte. De pedagogisch medewerker geeft daarom de kinderen de gelegenheid om zich (bv bij verkleeden) in een afgezonderde ruimte om te kleden. De behoefte aan privacy moet worden gerespecteerd. De pedagogisch medewerkers vervult hierbij een voorbeeldfunctie en spreekt andere kinderen hier eventueel op aan.

7. Tot slot

Dit pedagogisch beleids- en werkplan is een dynamisch plan en wordt daarom regelmatig met alle betrokken partijen bijgesteld. Het team van Moederskind vindt betrokkenheid en een open sfeer belangrijk. Wij staan er dan ook open voor om over de pedagogische handelwijze met u in gesprek te zijn én te blijven. We willen vanuit onze pedagogische visie zo goed mogelijk aansluiten op de thuissituatie.